

**ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

На правах рукопису

КЛОПОТА Євгеній Анатолійович

УДК 159.931:316.4.063.3

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО
ОСІБ З ВАДАМИ ЗОРУ**

19.00.08 – спеціальна психологія

ДИСЕРТАЦІЯ

на здобуття наукового ступеня

доктора психологічних наук

Науковий консультант -
доктор психологічних наук,
професор
КУЗНЕЦОВ М. А.

Київ - 2015

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО ОСІБ З ВАДАМИ ЗОРУ.....	17
1.1. Теоретичний аналіз проблеми інтеграції в суспільство у вітчизняній та зарубіжній науці.....	17
1.2. Етапи та особливості процесу інтеграції в суспільство осіб з глибокими порушеннями зору.....	31
1.3. Аналіз бар'єрів, чинників та критеріїв інтеграції людей з глибокими порушеннями зору в сучасному суспільстві.....	46
Висновки до розділу 1	65
РОЗДІЛ 2. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ОСОБИСТІСНОЇ ГОТОВНОСТІ ОСІБ З ВАДАМИ ЗОРУ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО	68
2.1. Адаптивні можливості осіб з глибокими порушеннями зору.. ..	68
2.2. Науково-методичні засади констатувального експерименту	90
2.3. Самосвідомість як основа успішної інтеграції в суспільство незрячих та слабкозорих людей	103
2.4. Стратегії розвитку та перспективи успішної інтеграції в суспільство особистості з глибокими порушеннями зору.....	127
2.5. Особливості спілкування у міжособистісній взаємодії в залежності від рівня зору.....	149
Висновки до розділу 2.....	167
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЗРЯЧИХ ТА НЕЗРЯЧИХ ЛЮДЕЙ У РІЗНОМАНІТНИХ СФЕРАХ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	171
3.1. Проблеми інклюзивної освіти в умовах сучасної школи.....	171
3.2. Особливості навчання осіб з вадами зору в умовах вищих навчальних закладів.....	189

3.3. Професійне самовизначення як етап успішної інтеграції в суспільство осіб з вадами зору.....	200
3.4. Психологічна готовність суспільства до інтеграції осіб з глибокими порушеннями зору в різні сфери життєдіяльності.....	220
Висновки до розділу 3.....	231
РОЗДІЛ 4. КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО ОСІБ З ГЛИБОКИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ.....	234
4.1. Модель соціально-психологічного супроводу інтеграції в суспільство осіб з глибокими порушеннями зору	234
4.2. Експериментальна робота із суб'єктами соціально-психологічного супроводу.....	257
4.2.1. Підготовка сім'ї до адекватної взаємодії та сприйняття дитини з вадами зору.....	257
4.2.2. Підготовка незрячої молоді до міжособистісної взаємодії у студентському колективі	271
4.2.3. Підготовка незрячих та зрячих людей до взаємодії в професійному колективі.....	280
4.2.4. Психологічні засоби створення позитивного образу особистості з глибокими порушеннями зору в сучасному суспільстві.....	289
4.3. Методичні рекомендації щодо включення осіб з вадами зору у різні сфери життєдіяльності суспільства.....	304
Висновки до розділу 4.....	336
ВИСНОВКИ.....	340
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	345
ДОДАТКИ.....	403